

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.17, juni 2021

Indledningen er redigeret af Jon Tafdrup og Krista Stinne Greve Rasmussen
Tilsyn ved prof. dr.theol. h.c. Niels Jørgen Cappelørn

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med
punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

“Det Danske Paaske-Offet. En Dansk Trøstesang”

ved Steen Tullberg

Indhold

- 1 Baggrund og anledning
- 2 Indhold
- 3 Efterspil
- 4 Anvendt litteratur

1 Baggrund og anledning

Det Danske Paaske-Offet. En Dansk Trøstesang er skrevet omkring den 26. april 1848, da underretningen om slaget ved Slesvig den 23. april nåede København (jf. *Bibliografien*, bind 2, s. 330, og *Berlingske Tidende* 1848, sp. [1]). Slaget ved Slesvig var Treårskrigenes andet slag og fandt sted to uger efter det første, slaget ved Bov (se [indledningen](#) til “Dansk Seier-Sang. April 1848”).

Efter slaget ved Bov havde den besejrede slesvig-holstenske hær trukket sig tilbage til Rendsborg, hvor den blev modtaget af tyske, hovedsagelig preussiske, undsætningsstyrker. Den slesvig-holstenske hær blev derpå reorganiseret, og den preussiske general Wrangel blev øverstkommanderende. Den danske hær havde i mellemtiden indtaget en forsvarsstilling et stykke bag Dannevirke og talte på dette tidspunkt omkring 12.000 mand. General Wrangel rykkede nu sin hær mod nord, og påskedag, den 23. april 1848, mødte preussiske tropper de danske forposter ved landsbyen Bustrup (eller Busdorf) syd for Slesvig By. Herfra udviklede slaget sig, ca. 20.000 slesvig-holstenere og tyskere var i kamp mod 12.000 danskere, og det endte med, at danskerne om aftenen foretog et tilbagetog nordpå (jf. Frantzen 1998, s. 162

f.).

2 Indhold

I *Det Danske Paaske-Offet. En Dansk Trøstesang* skildrer Grundtvig i ni strofer slaget ved Slesvig som en kamp mellem den tyske ørn og de danske løver.

Den sorte ørn har hakket i brødrene til “Moders Børn” og drukket deres blod, men uden at få det “*Løvemod, / Som er Danearven*” (strofe 1). “Vor Moder”, der kan tolkes som en Danmarkspersonifikation, har belønnet sine børn med kærlighed, “Hjertets røde Guld” (strofe 2), og deres offer sammenlignes med nadveren i billedet af Dannevirke som et “Alterbord” (strofe 3). Ørnen, der bor på sin høje klippe, beskrives som ude af stand til at bringe soning og bod for den strøm af blod, han med lyst har udgydt over Danmark (strofe 4). Gud betragter løven som et “Offerlam” (strofe 5), mens han vil udlette ørnen blandt fuglene (strofe 6). Løverne vil han desuden belønne med “vort Hjertes røde Guld, / Kjærligt Eftermæle” (strofe 7). De sidste to strofer besynger det gudvelsignede ved de danske løvers offer og deres moder.

Ifølge Helge Toldberg har løverne, som også spiller på løverne i det danske rigsvåben, i løbet af digtet gennemgået en helliggørelse, idet de både har fået løvens og lammets natur. Det sidste gør ifølge Toldberg løvemoderen, personifikationen af Danmark, til en spejling af jomfru Maria, og det danske offerlam associerer til Jesus, påskelammet (Toldberg 1950, s. 55 f.).

3 Efterspil

Slaget ved Slesvig er gået over i historien som et af den danske hærs “berømte” nederlag (jf. Frantzen 1998, s. 162). Treårskrigen i almindelighed og slaget ved Slesvig i særdeleshed betød efterfølgende en opblomstring for skandinavismen (jf. Glenthøj 2014, s. 206-208). I den givne situation blev Danmark reddet af diplomatiet, idet Rusland tvang tyskerne til et tilbagetog, som Wrangel indledte den 25. maj (jf. Lundgreen-Nielsen 1998, s. 140).

I sit tidsskrift *Danskeren*, som Grundtvig havde påbegyndt i marts 1848, kommenterede han løbende Treårskrigen begivenheder. Han genoptrykte *Det Danske Paaske-Offet. En Dansk Trøstesang* under titlen “Dansk Trøstesang. (Efter Paaskedagen ved Dannevirke.)” i det nummer af tidsskriftet, der udkom den 10. maj 1848. I det efterfølgende nummer trykte han en tekst med titlen “Dannevirke-Slaget Paaske-Søndag”, som angives at være en tale holdt i Danske Samfund den 3. maj 1848. I talen sammenligner Grundtvig slaget ved Slesvig med slaget på Reden i 1801 og understreger, at danskerne også denne gang kun er i krig af bitter nød. I virkeligheden er det nemlig for fredens skyld, at Danmark fører krig (Grundtvig 1848, s. 129-139).

4 Anvendt litteratur

- *Berlingske Tidende* (1848), [Tillæg], nr. 102, 26. april. København.

- *Bibliografien*, se Johansen, Steen (1948-1954).
- Frantzen, Ole L. (1998) "Den tapre landsoldat – Den danske hær og flåde i krigen 1848 og 1849" i *1848 – det mærkelige år*, Claus Bjørn red. København.
- Glenthøj, Rasmus (2014) *1864 – Sønner af de Slagne*. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1848) *Danskeren*, bind 1. København.
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1-4. København.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (1998) "Løven i buret. Grundtvig i 1848" i *1848 – det mærkelige år*, Claus Bjørn red. København.
- Toldberg, Helge (1950) *Grundtvigs symbolverden*. København.